

Quinta Adila, 14 de gener del 1965

Estimat Pere:

L'Eli em va portar ahir la teva lletra del 7, la primera d'aquest any. Tot ella té un accent trist, la qual cosa no és d'estranyar si has estat malalt al llit el dia de Nadal i el Cap d'Any i'has passat darrera els vidres entelats d'una finestra. Una altra vegada l'estómac fa de les seves, després d'haver-te deixat tranquil durant alguns anys. La teva malaltia no serà en part deguda a una tensió excessiva en el treball? Pel que m'has dit, l'horari que duns és brutal, i crec que només es pot estirar molt la corda quan és ~~perduda~~ gruixuda. I ni així! Perqué, en aquest cas, la corda no es trenca, però un hom queda retut de tant estirar. Pensa, Pere, que les pitjors trampes són aquelles que nosaltres mateixos ens parem. No pot ser treballar des de la matinada fins a les nou de la nit que arribes a casa. Deixa'm que et renyi: no facis més el cadell, i afluixa!

No tenim cap notícia sobre el resultat dels premis de Santa Llúcia, patrona dels cecs. Es clar que si els contes de l'Anna haguessin estat premiats ho hauríem sabut abans de Nadal. Encara que el fet de la nota publicada a la "Hoja oficial del lunes" és repugnant i d'efectes degradants a dins, des de fora resulta més aviat ridícula i dona el to de l'ambient de mediatització ediguem-ho així- que cal suportar.

Com pots suposar -em coneixes prou per saber-ho-, l'enquesta de "Serra d'Or" em va doldre com a símptoma general de la mala fe, i covardia moral, i desorientació, i hipocresia, i enveja, i baixa hostilitat -la majoria d'opinants coneixen la meua obra- que campa en allò que se'n diu el medi intel·lectual del país. Quina perfecta unanimitat a silenciar el cant! Quin brut toll ple de granotes! Que externa i aliena, però, sento aquesta petita fira de vanitats! Comptat i debatut, m'han fet i segueixen fent-me bé, aquests belitres: són un esperó dels meus rigors, i profunditats, i voluntat de forjar-me una ànima gran. Una cosa és certa: no escric per cap d'ells. Sí, Pere, des de molt jove vaig apostar fort. I sé fins a quin punt he guanyat, m'he pogut fer, en el sentit de poeta en el món. No m'ha seduit mai la "popularitat", aquesta xavalla falsa de la glòria, i m'avergonyiria de mi mateix de ser un poeta "nacional" de la mena de Verdaguer, posen per cas, tant mort en el món, tan inexistent. Fora de Catalunya, no he trobat mai ningú que l'hagi llegit. El pobre mossén Cinto només mirava cap al passat, però es tractava d'un passat que ell no va poder transcendir enllà d'uns mites i d'una història buida, de carcassa i de tòpic, sense cap vitalització, malgrat la seva rotunditat verbal. Tants trons i tanta remor per parir un tan ratolí de poesia, d'una poesia que potser només es troba en alguns poemes curts, ~~penetrats~~ penetrats de realisme camperol. Una ànima muntada sobre valors catòlics no podia de cap manera assolir una síntesi genial de la seva religiositat i el món grec, en un sentit bategant modern. Ni Mistral, més dotat que ell, ho aconseguí. Però dos, que tenim immediatament darrera de nosaltres -i davant- ho han aconseguit: Saint-John Perse i Kazantzakis. Ambdós prefecten, amb visió genial, una nova i eterna fabulació heroica de l'home. Són dos esperits-destí. I ara en vénen ~~un~~ al record dos més, ~~uns~~ únics i indispensables, molt distintament enriquidors: Picasso i Gandhi. D'aquest darrer, ahir llegia la seva concepció de Déu (Rama), tan bella i pura, que et tradueixo de l'anglès: "La llei que governa tota la vida es Déu... Amb tristesa m'adono que, mentre tot al meu voltant canvia i mor, hi ha al darrera un Poder vital que és immutable i ho ajunta tot, que crea, dissol i torna a crear. Aquest Poder o esperit és Déu... Enmig de la mort, la vida persisteix, enmig de la mentida la veritat persisteix, enmig de les tenebres la llum persisteix. Així, m'adono que Déu és Vida, Veritat i Amor. És Amor, el suprem Déu." Aquesta és una oració que puc dir. I voldria que en la meua poesia no manqués mai una resplendor com aquesta. La resta és misèria.

Som a Quinta Adila des del dijous de la setmana passada. Tanim sol tot el dia i, davant dels ulls, els dos volcans amb caputxa blanca. Mentre t'escric, des de l'angle del meu estudi, ran de la gran finestra en angle recte, veig, a la meua dreta, escassament a quatre metres, les grans pomeres florides que sobreixen del mur de tàpia del nostre clos. Al cel blau, sempre hi ha una alerta: el xopileta. Les nits són fredes, però amb una batuda d'estrelles maravillosa. Avui hi haurà lluna plena, i sortiré a rebre-la al mirador. El sol em desperta cada dia, en saltar des del cim del Popo al meu llit, com si fos un Argos roig. Treballo poc. Estic ple de projectes, flotants alguns i concrets els altres. Les hores em passen tranquil·les, fent anar la pala al jardí, arrancant herba, passejant embadocat, estellant llenya, llegint el primer llibre quenen cau a les mans. Vagarejo i somnio, recordo i em cerco entre les disponibilitats internes. Des de la nit d'Any Nou que tinc al cap una nova idea per a un poema o llibre de poemes: La guerra i la pau, el títol per al meu propi us, i per ara. El primer poema seria El minotaure cec i la nena (del quadre de Picasso) i el darrer El colom. No sé què faré. A menys que vinguin súbites maduracions, i que se'm dicti el primer vers, aquell vers misteriós que ho precipita tot...

Encara no he rebut L'ombra de l'atzavara. Dels paquets de llibres que en la Irene va trametre des de Barcelona, no n'ha arribat cap, excepte el que correspon a un volum del diccionari Salvat. L'original teu que tens dormint en un calaix per manca d'editor que s'atreveixi a publicar-lo, deu correspondre a una novel·la el títol de la qual se m'escapa, però que es refereix a una batalla naval. En Vallès, que en va llegir l'original, l'any 61, segurament, quan nosaltres érem a Yale, me'n parlava fa mesos, molt entusiasmada, i me'n va contar l'argument. Pel que recordo que em va dir, el símbol de la figura de l'almirall ~~en~~ és massa transparent perquè l'obra pugui ser editada. No sé què donaria per llegir-la.

La luz en el yunque ja és a la impremta. Com que l'editorial és un xic lenta, no crec veure el llibre abans de la primavera. Crec haver fet una bona antologia essencial de tota la meua obra lírica. Ja en coneixes el pròleg.

Desitjo de tot cor que aquesta lletra et trobi completament restablert i amb el natural esverament esbandit. Escribeu-me aviat.

T'abraça, molt, molt fort, el teu

[Signatura]

Repeteix les paraules de l'Agustí referents a la teua salut, Pere. T'abraço a tots. Crec que seguiré el teu consell d'insistir, encara que omnisigui per plantjar el problema de si este en consideració no el que ve de lluny. Al menys tinc el recurs d'imaginar que el rebuig no és degut a la qualitat de l'obra sinó al fet de la nova rendència a Mèxic, i l'amor propi queda salvat. M'agradaria saber a qui hauria donat el premi de joves infants. Més abraçades